

MODEL IMOGENE KINGOVÉ

TEORIE DOSAŽENÍ CÍLE
MODEL INTERAKČNÍCH SYSTÉMŮ

Imogene Kingová

- Narodila se v roce 1923 v USA
- Získala diplom v ošetrovatelství, pracovala jako instruktor chirurgického ošetrovatelství a asistentka ředitele na univerzitě ošetrovatelství v Missouri
- Později získala bakalářský a magisterský titul, od roku 1961 působila jako asistující profesorka ošetrovatelství v Chicagu
- V roce 1980 byla na Floridě jmenována profesorkou na univerzitě ošetrovatelství
- V roce 1994 byla uvedena do Americké akademie ošetrovatelství
- Až do své smrti (2007) učila, vedla výzkum, konzultovala s vysokoškolskými studenty svou teorií, vystupovala na konferencích

- Cílem ošetrovatelství je obnovit, udržet nebo navrátit zdraví jedince pro plnění společenských rolí a jeho nejvyšší potenciál života.
- Pacient/klient je personální, interpersonální a sociální systém.
- Role sestry je pomáhat jedinci pomocí procesu interakce.

Předpoklady modelu

- Ošetřovatelství se musí zaměřit především na **interakci mezi pacientem a prostředím**, výsledkem je dosažení zdraví jednotlivce.
- Člověk je racionální, cílevědomý, vnímající a reagující bytost, orientovaná v čase a prostoru.
- Celý proces ovlivňuje vnímání, cíle, potřeby a hodnoty pacienta i sestry.
- **Pacient se má aktivně podílet na ošetřovatelském procesu, předpokládá jeho zájem.**

Hlavní jednotky modelu

- **Cílem** je zachovat zdraví tak, aby byl pacient schopen plnit své role, pomoci dosáhnout plnohodnotného zdraví, nebo důstojné smrti. Cílem je tedy zachovat, navracet nebo zlepšit zdraví pacienta.
- **Role sestry**: pomáhat dosáhnout zachování nebo zlepšení zdraví.
- **Zdroj potíží**: zdrojem potíží je stres z vnitřního a zevního prostředí, zapříčiňující neschopnost uspokojovat potřeby denního života.

- **Ohnisko zásahu:** sestra zasahuje především v oblasti interpersonálního systému jedince zahrnujícího pojmy: interakce, komunikace, transakce, role a stres.
- **Způsob zásahu:** jde o interaktivní proces předpokládající shodu mezi sestrou a pacientem ovlivněný cíli, potřebami, zkušenostmi a vnímáním pacienta i sestry.
- **Důsledky:** dosažení cílů, tedy zachování nebo navrácení zdraví tak, aby pacient mohl plnit společenské role.

Základní pojmy modelu

Personální systém

Umožňuje přijímat a zpracovávat informace z vnějšího prostředí pomocí:

- Vnímání: umožňuje orientaci v prostředí pomocí smyslů. Při hodnocení se setra zaměří na fyzikální vyšetření, základní neurologické vyšetření, vyšetření smyslů, možnost ovlivnění léky, alkoholem, psychickým stavem-zátěží, bolestí,...
- Sebepojetí: vnímání vlastního já. Zahrnuje růst a vývoj, obraz těla,...

Interpersonální systém

- **Transakce:** zaměřuje se na pomoc lidem při vyrovnávání se se zdravotními problémy. Vede k redukci stresu a úzkosti. Lidské činnosti jsou chápány jako akce vyvolávající reakci.
 - Sestra si s pacientem stanovuje cíle a společně hledají intervence pro jejich splnění.
 - Transakce je dynamický proces interakcí zaměřený na dosahování cílů, snižuje napětí a stres, ovlivňuje ji prostředí a situace.
- **Komunikace:** je informační složkou zahrnující verbální i neverbální komunikaci. Velkého významu tu nabývají neverbální projevy pacienta, zvláště u dětí, seniorů, pacientů v bezvědomí,...

- **Role:** vyjadřují vztah jedné osoby k jiným, je ovlivňována sebekoncepcí. Schopnost plnění rolí je ovlivněna změnami ve zdravotním i psychickém stavu, postavením ve společnosti (důchod, ztráta zaměstnání,...), změnou v rodinném životě (úmrtí). Důležité je brát v úvahu role pacienta (bratr, otec, zaměstnanec).
- **Stres:** podle Kingové je to dynamický stav vznikající při konfliktech rolí, je velmi individuální a subjektivní. Vliv může být pozitivní i negativní.

Sociální systém

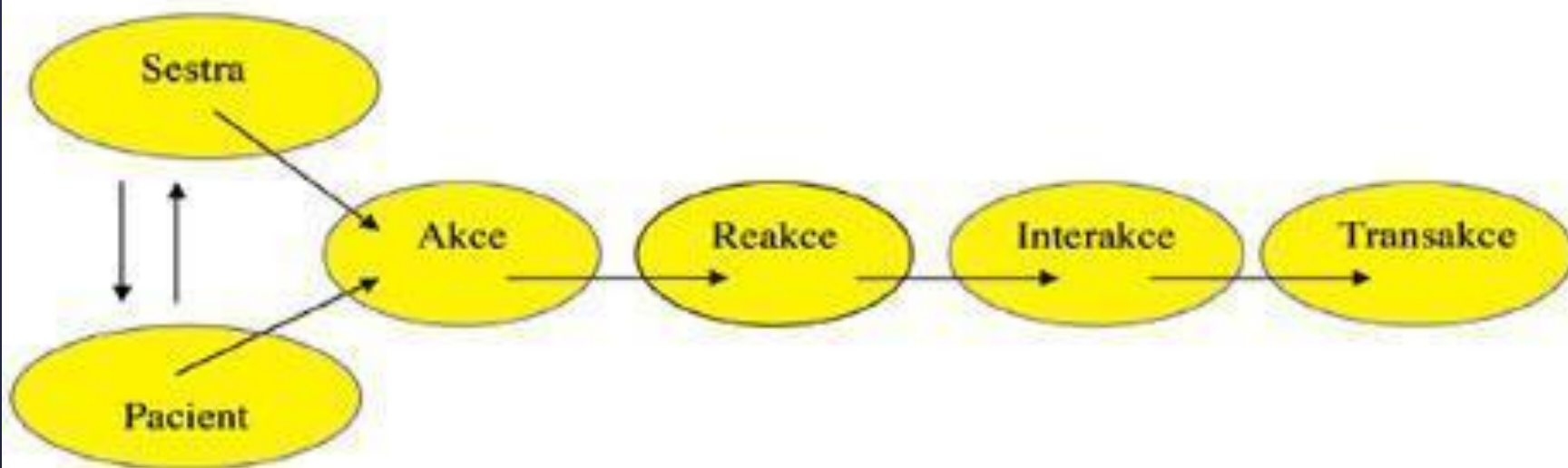
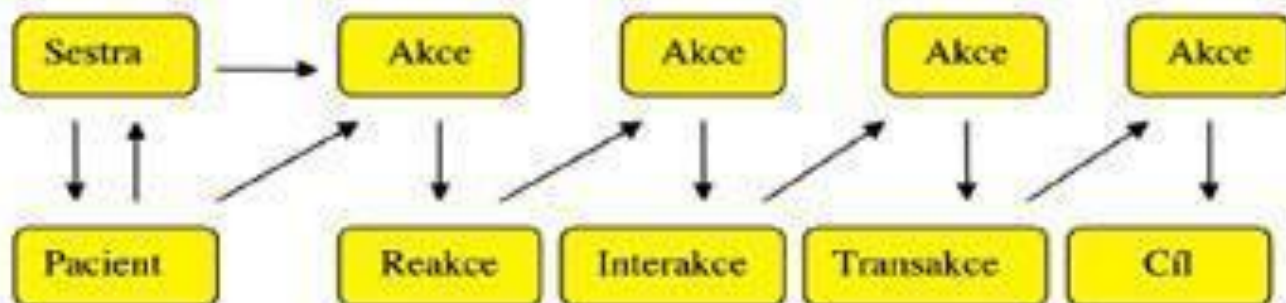
- Vzniká spojením interpersonálních systémů. Umožňuje účastnit se aktivit pro zachování života a zdraví. V rámci zdravotních problémů zahrnuje sociální systém prostředí zdravotnického zařízení.
- **Organizace**: tvořeny jednotlivci i skupinami, formální i neformální. Každá má své cíle a postupy k jejich dosažení. Pro správné plnění role pacienta musí znát jedinec organizaci ZZ, úkolem sestry je s ní seznámit při přijetí.
- **Status**: vyjadřuje postavení jednotlivce ve skupině, nese s sebou povinnosti, závazky, výsady,... Sestra by měla respektovat jeho společenský status rodinný, pracovní,...

- **Rozhodování:** je chápán jako volba z nějakých možností, mělo by vést k dosažení cílů jednotlivce či organizace. V ošetrovatelství jde o možnost spolurozhodování, sestra by měla rozhodnutí pacienta respektovat, případně upozornit na rizika spojená s jeho rozhodnutím (odmítnutí výkonu, nedodržování diety).
- **Moc:** dynamický a systematický proces, je projevem pozice jedince ve skupině, je v přímém vztahu k autoritě a rozhodování. Sestra by měla být v rámci ošetrovatelského procesu pacientovi partnerem a nevyužívat pozici moci plynoucí z jejího postavení ve ZZ.
- **Autorita:** obecně uznávaná vážnost, úcta. S pacientem by sestra měla jednat s respektem, pacient by měl v sestře vidět autoritu.

Interaktivní proces

- Je základem ošetrovatelské péče, ovlivněn třemi základními systémy pacienta i sestry:
 - Personálním
 - Interpersonálním
 - Sociálním
- Umožňuje dosažení společných cílů stanovených v rámci ošetrovatelského procesu, který se skládá ze 4 fází:
 - Akce: při setkání sestry a pacienta
 - Reakce: vzájemné působení
 - Interakce: komunikace osob, které mají zájem spolupracovat na dosahování společných cílů
 - Transakce: dosažení shody pokračovat v interakci za účelem dosažení cílů.

Systemy a jejich vztahy v teorii Imogene Kingové

Využití modelu v ošetrovateľskej praxi

- Kingová chápe metodu jako standardní, akceptuje 5 základních fází, preferuje cíleně zaměřenou dokumentaci.
- Důsledkem je splnění cíle, aby jedinec měl optimální život a zdraví v přiměřeném sociálním systému.